

Uunga: Tillie Martinussen
Inatsisartunut ilaasortaq,

Peqqissumik atoqateqariaaseq pillugu § 37 naapertorlugu apeqquummut 308-2018-imut akissut

12-12-2018
Suliap nr 2018-26007
All. nr.:9438942

Peqqissumik atoqateqariaaseq pillugu apeqquummut nassiuuneqarsimasumut Naalakkersuisut qujassuteqarput. Ullumi makkunani kinguaassiutitigut peqqissuunissaq amerlaqisugut malinnaavigaarput.

Postboks 1160
Oqa: 34 50 00
Fax: 34 55 05
3900 Nuuk

Email: pn@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

1. Nuna tamakkerlugu kinguaassiutitigut nappaalanerit amerliartortut akiorniarlugit suliniutit sorliit Naalakkersuisut ingerlappaat? Imaluunniit pilersaarutit suut piareersagaappat?

Kinguaassiutitigut peqqissuunissaq eqqarsaatigalugu pissutsit maannakkut atuuttut Naalakkersuisut ernumanartoqartippaat taamaattumillu suliassa qarfiup salliunneqarnerunissaa sutigut tamatigut siunniussimavaat. Kinguaassiutitigut nappaatit atugaanerujussuisa ersersippaat suliniutigisagut kissaatigineqartutuut sunniuteqarsimanngitsut. Pinaveersaartitsinerup patajaallisaafiginissaa, matumani innuttaasut peqqissuunissaannik suliniummumut Inuuneritta III-iusussamut peqqissumik atoqateqariaaseq ilanngullugu, Naalakkersuisut pilersaarutigaa.

Peqqissuunerup patajaallisarnissaanut kinguaassiutitigullu akisussaassuseqartumik atoqateqartarnissap suliniuteqarnermi pingaarnepaat ilagisaat tassaavoq suliaqarfiiit assigiinngitsut suleqatigiinnerat. Kinguaassiutitigut nappaatit atugaanerat pimoorullugu appartissagutsigu peqqissutsimut, ilinniartitaanermut, inunnik isumaginninnermut oqartussaasut kommunillu akornanni nukittuumik suleqatigiinnissaq pisariaqarpoq. Oqartussaaffearfiit assigiinngitsut suleqatigiinnerisa patajaallisaafiginerannik sulineq maannakkut Naalakkersuisut aallartereersimalerpaat.

Siunissaq qaninnerusooq eqqarsaatigalugu decemberip qaammataani atuagassiaq peqqissumik atoqateqariaaseq pillugu atuagassiaq Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfiup saqqummersippaa. Kinguaassiutit pillugit atuartitsineq aamma atoqatigiittarneq pillugu qanoq inuusuttunut oqaloqatiginnittoqarsinnaanera atuagassiami ilaatigut sammineqarput.

Tamatuma ilutigisaanik Dukkeprojekti, ilaqtariit pilersaarusiornermik ilinniartinneqarnerannik aamma pinaveersaartitsinermik suliniuteqarfiusuusooq patajaallisaafiginissaq Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfiup aallussiffigaa.

Paasissutissanik amerlanerusunik pissarsiaqarumaguit § 37 naapertorlugu apeqquummut 294/2018-imut akissuteqaat innersuussinnaavarput, taanna aamma kinguaassiutitigut nappaatinut aamma kinguaassiutit pillugit atuartitsinermut tunngasuuvooq.

2. Meeqqat atuarianni atuaqatigiiaanut angajullernut nappaatinut kinguaassiutitigut siaruarterneqartartunut qanoq atuartitsisoqartarpa?

Atuartitsissummi 'Inuttut ineriartorneq'-mi qitiusumik suliaqarfiusut ilagisaat tassaavoq atuartut peqqissumik inuuneqarnissamat tunngavissaatitaasut pillugit ilisimasaqalersinnissaat. Atuartitsissutit ilaanni 'asannineq, qanilaarneq aamma kinguaassiutitigut piumassuseqarneq'-mi, akullerni atualernermiilli nappaatit atoqatigiinnikkut tunillaassuuttartut aamma naartulinnginnissaq atuartitsissutigineqalersarput.

Ilinniartitsisut ataasiakkaat qulequttanik aalajangersimasunik aamma atuartitsissutaasumik angusassaatur siunnerfiusunut nalequttumik atuartitsissutitut atortussanik nammineerlutik toqqartuinissaminut kiffaangissuseqarput. Illoqarfiit/nunaqarfiit ilaanni peqqinnissaqarfik atuarfimmik suleqateqartarpoq assersuutigalugu kinguaassiutit pillugit atuartitsinermi, kisianni suleqatigiinnerup qanoq annertutigisumik aamma qanoq ingerlanneqartarnera illoqarfimmiit illoqarfimmut assigiinngissuteqarsinnaasarput.

Ilinniartitsissutissatut pilersaarutinut aamma atuartitsissummut ilinniagassatut anguniakkanut atuuttunut naapertuuttumik ulluinnarni atuartitsineq pisarnersoq nakkutigissallugu kommunalbestyrelsip akisussaaffigaa. Atuarfinni annerni atuartuni siuliini suliaqarfiit taaneqartut qanoq annertutigisumik atorneqartarnersut qanorlu periuseqartoqartarnersoq pillugit uppersaatinik Ilinniartitaanermut aqutsisoqarfik peqanngilaq.

3. Ilinniaqqinnissamat piareersaaffiusuni nappaatinut kinguaassiutitigut siaruarterneqartartunut qanoq atuartitsisoqartarpa?

Ataatsimut isigalugu GUX-imi atuartitsissutit, ilinniartitsissutissatut pilersaarutit pingaarnertut atorneqartussat aallaavigalugit qulequttanik toqqaanissamat kiffaangissuseqarput. Biologi C-imit ilinniartitsissutissatut pilersaarutini tamanna aalajangersimanagerusumik taaneqarpoq, ukunani "kinguassiorneq, naartuneq aamma nappaatit atoqateqarnermi tunillaattartut" atuartitsissutigineqassasut. Tassunga tunngassuteqartumik pinaveersaartitsinermik atuartitsinissaq ilinniartitsisut ataasiakkaat namminnerlutik aalajangiiffigisinnaavaat. Taamatuttaaq atuartitsissutini allani pinaveersaartitsineq pillugu qulequttap sammineqarnissaanut kiffaangissuseqartoqarpoq. Atuartitsissutit tamarmiusut ataatsimut isigalugu, nunami namminermi aammalumi nunarsuarmi ajornartorsiutinik soqutiginaateqartunik sammisaqarluni suliaqarfiusarput. Inuusutissarsiuutit pillugit ilinniarfiusuni, kinguaassiutitigut nappaatit pinaveersaartinnissaat pillugu atuartitsisoqarneq ajorpoq.

3. Majoriarmi allanilu inuusuttut ornikkajutaanni nappaatinut kinguaassiutitigut siaruarterneqartartunut qanoq atuartitsisoqartarpa?

Aallaavittut isigalugu, Majoriami kinguaassiutitigut nappaatit pinaveersaartinnissaat pillugu aalajangersimasumik atuartitsisoqarneq ajorpoq. Taamaattoq illoqarfiit ilaanni suliaqarfimmi suliniutinik ingerlatsisoqartarnikuvoq:

Uummannami Narsamilu pinaveersaartitsinermut siunnersortimik pisariaqartitsineq malillugu suleqateqartarnerit pilersinneqarsimapput.

Ukiap ingerlanerani Sisimiuni immikkut ittumik suliniuteqartoqarsimavoq, tamatumani sexolog Ulrikka Holm suliamik ingerlatsisimavoq ilaatigut kinguaassiutitigut nappaatit pillugit.

Majoriaq Paamiut, kinguaassiutitigut nappaatit periarfissaqartoqartillugulu imminut toquttarnerup pinaveersimatinneqarnissaat pillugit ataavartumik peqqinnissaqarfimmik aamma pinaveersaartitsinermut siunnersortimik suleqateqartarpoq.

Majoriaq Maniitsoq, Nanortalik aamma Qeqertarsuaq pissutsit assigiinngitsut, matumani ilanngullugit kinguaassiutitigut nappaatit pillugit paasissutissiinertaqartumik, ilinniarnepup aallartinnermi atuartitsinermik ingerlataqartarput. Inuusuttut pillugit suliniut Sapinngilanga – Pisinnaavunga Qeqertarsuarmi ingerlanneqartoq qulequtaqartumik ulloqartitsisimavoq, taakkunani kinguaassiutitigut nappaatit il.il. pinaveersaartinnissaat atuartitsissutigineqarsimalluni.

Qaqortumi Majoriami atuartut ukiumoortumik qulequtaqartumik ulloqartinneqartarput, qulequttallu naartulersinnaanerup pinaveersimatinnissaa aamma kinguaassiutitigut nappaatit pinaveersaartinnissaat sammineqartarlutik. Taakku saniatigut Majoriap illutaani usuup puui kikkuniilluunniit tiguneqarsinnaallutik saqqumisinneqartarput.

Tasiilami 2017-imi ataasiartumik pisumi kinguaassiutit pillugit atuartitsineq, suliniummut "Siunissaq uagut pigaarput"-mut tunngatillugu ingerlanneqarsimavoq.

Suliniuummi NUIKI-mi, nunaqarfinni ilinniagaqassutsip qaffanneqarnissaanut tunngasumi, kinguaassiutitigut nappaatit pinaveersaartinneqarnissaat annikitsumik atuartitsissutigineqarsimavoq. Kisianni tamanna annertunerusumik immikkut ittumik aallussiffiunngilaq.

Biologi-mi ilinniartitsissutissatut pilersaarutit ilaattut kinguaassiutitigut nappaatit pillugit Aasianni atuartitsisoqartarpoq.

Ilulissani qulequtaq qaqutigunnaq sammineqartarpoq, ornittakkamut Naapiffik-mut peqqinnissaqarfimmit pulaartoqaraangat tassa sulisuusut tamanna pillugu atuartitsinissaminnut pisinnaasaqanngimmata.

5. Kinguaassiutitigut nappaatit kingunerisaanik ulorianartunik sunik innuttaasunik qaammarsateqarniutinik Naalackersuisut takorluugaqarpat?

Paasititsiniaanerit eqqartorneqaleraangata taakkunani nappaatinit imaluunniit inooriaaserisassatut toqqakkamit pitsaanngitsumik sunniutaat takutinniarnaqarlutik, taava ataatsimut isigalugu 'ersisaarilluni paasititsiniaanernik' taaneqartartut sunniuteqatannginnerat ilisimatusarnerup takussusersimavaa. Taamaattumik kinguaassiutitigut nappaatit ulorianartumik sunniuteqartarnerannik eqqartuisuusut paasititsiniaanerit suliarineqarnissaat Naalackersuisut tunuarsimaarfigivaat. Peqqissumik akisussaassuseqartumillu atoqateqarnermi pissusilersortarnissap pilerinartunngortinnissaa kissaatiginarneruvoq, assersuutigalugu illersuutinik atuisoqarnissaa pillugu.

Tassunga atatillugu aallaavittut isigalugu Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfiup, decemberip allartinnerani peqqissumik atoqateqariaaseq pillugu atuagassiaq saqqummersippaa. Atuagassiami eqqartorneqarpoq ilaatigut kinguaassiutitigut nappaatit killiffiat, inuusuttut atoqatigiittarneq qanoq oqaluuserisarpaat, Dukkeprojekt-i, qanoq usuup puui pissarsiarineqarsinnaappat il.il.

6. Naalackersuisut naammaginarturnik kinguaassiutitigut tuniluuttartunut pinaveersaartitsinissanut akiuiniarfisunullu suliaqarnerannut

kinguarsaatitsisoqarpa?

Kinguaassiutitigut nappaatit akiorneqarneranni, peqqinnissaqarfiup sinneranituut unammilligassat taakku assingi nalaanneqartarput. Pingaartumik sulisunik nukissanillu amigaateqarnerup, suliniutit ujartuiffiusut unammillernartuutittarpaat. Kisianni aamma pitsanngoriaateqartoqarnikuuvoq taakkulu sulianut ilaareerput. Usuup puuinik siammarterisarneq aamma illersuutip taama ittup ajornannginnerusumik pisortat suliffeqarfiutaannut atuarfinnullu qanoq iliorluni tunniunneqarsinnaanerat Peqqinnissaqarfiup misissorlugu aallartereerpaa.

7. Taaneqareersut pilugit allanik Naalackersuisut ilisimatitsissuteqarsinnaappat?

Kinguaassiutitigut peqqissuunissamut maannakkut killiffiusoq Naalackersuisut immikkut eqqumaffigaat, suliassaqaqfimmilu iliuuseqartoqarnissaa kissaatigalugulu piumassuteqarfigaat. Inuit anngussiffigiumasat pitsaanerusumik tikissinnaajumallugit inuusuttut annertunerusumik akuutinnissaat kissaatigaarput. 2019-imi januarip qaammataani ingerlaqqiffiusumik ilinniartoqarfinni inuusuttunut oqalliffiusumik ataatsimiisitsinissat Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfiup pilersaarutigai. Oqartussaaffeqarfiit akornanni suliaqarfiit assigiinngitsut suleqatigiinnerisa patajaallisarneqarnissaat aamma sulissutigineqalereerpoq.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Martha Abelsen

Peqqissutsimut, Isumaginninnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalackersuisoq